

УДК 316.77:37.01:004.738.5

DOI: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.66.337975>

Погрібна Вікторія Леонідівна, докторка соціологічних наук, професорка, професорка кафедри міжнародного права, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна
e-mail: vilpog2017@gmail.com
ORCID: 0000-0002-5101-0386

Підкуркова Ірина Валеріївна, кандидатка соціологічних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного права, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна
e-mail: i.v.pidkurkova@nlu.edu.ua
ORCID: 0000-0003-4797-3718

ІНФОРМАЦІЙНА ТА ІНФОРМАЦІЙНО-ПОШУКОВА ПОВЕДІНКА СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ОНЛАЙН- НАВЧАННЯ КРІЗЬ ПРИЗМУ ТЕОРІЇ ТОМАСА ВІЛСОНА

У статті окреслюються основні положення теорії інформаційної поведінки та пошуку інформації Thomas D. Wilson, крізь призму якої доводиться, що за умов онлайн-навчання актуалізується значення пошуку інформації як способу організації самостійної роботи студентів. Досліджується вплив ситуаційних чинників (середовище, соціальні ролі, індивідуальні характеристики) на способи пошуку інформації та їхню інформаційну поведінку. При цьому підкреслюється, що у процесі підготовки до навчальних занять студенти зазвичай обирають найбільш зручні джерела інформації, пов'язані з новітніми інформаційними технологіями (зокрема ШІ), утім відсутність навичок коректного користування ними значно знижує ефективність підготовки.

Ключові слова: інформаційна поведінка, моделі інформаційної поведінки, інформаційно-пошукова поведінка, інформаційні потреби студентів, онлайн-навчання.

Постановка проблеми. Для всіх закладів вищої освіти України запровадження в умовах поширення пандемії коронавірусу онлайн-навчання стало

викликом [1]. Ця практика продовжує залишатися основною формою організації навчально-виховного процесу в значній кількості регіонів і після початку повномасштабної війни РФ проти України. Оскільки онлайн-формат передбачає відхід від традиційної моделі передачі знань від викладача до студентів «очі-в-очі», велика частина навчального процесу припадає на самостійну роботу студентів. Такі зміни передбачають у тому числі й значно більшу свободу у виборі способів та методів пошуку інформації, необхідної для підготовки до занять. Отже, вельми актуалізується проблема оптимізації інформаційної в цілому та інформаційно-пошукової зокрема поведінки студентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основними напрямками досліджень інформаційної поведінки останніх років є аналіз та порівняння різних теорій та моделей поведінки при пошуку інформації [2–4]; пояснення основних понять поведінки користувачів у пошуку інформації та оцінка впливу технологій на практику пошуку інформації користувачами в академічному середовищі [5]; вивчення інформаційних потреб і моделей поведінки при пошуку інформації [6] та ін. Доволі цікавою для науковців є тематика інформаційно-пошукової поведінки студентів. Здебільшого це емпіричні дослідження, які стосуються аналізу інформаційної поведінки студентів щодо використання інформаційних ресурсів бібліотеки [7], інформаційних потреб учнів та їхньої поведінки в процесі пошуку інформації [8], поведінки студентів при пошуку інформації [9; 10], у тому числі в мережі Інтернет [11], процесу пошуку інформації та джерел, яким надають перевагу студенти [12; 13], інформаційних потреб, пошуку інформації та проблем, з якими студенти стикаються під час пошуку [14–16] тощо.

У вітчизняній літературі інформаційна поведінка (зокрема інформаційно-пошукова поведінка) майже не розглядається як окремий соціальний феномен, а відповідні дослідження зазвичай обмежуються виключно її аналізом як структурного елемента інформаційної культури [17–19].

Ураховуючи, що важливим чинником функціонування будь-якого соціального феномену є актуальні умови його існування, **метою цієї статті** стало дослідження специфіки формування та реалізації модального типу (моделі) інформаційно-пошукової поведінки студентів в умовах онлайн-навчання.

Виклад основного матеріалу. Наукові дослідження проблеми інформаційної та інформаційно-пошукової поведінки набули значного поширення наприкінці ХХ ст. Саме тоді відбувся перехід від «системно орієнтованого» до «особистісно орієнтованого» підходу при аналізі інформаційної поведінки. У першому випадку дослідження були здебільшого зосереджені на системах, у яких вивчалися джерела інформації та способи їхнього використання, а не окремі користувачі та їхні потреби, у другому акцент робився на людині

як шукачі, творці та користувачі інформації [4]. Яскравим представником особистісно орієнтованого підходу, прибічниками якого є і автори статті, є Томас Вілсон (T. Wilson). Він запропонував модель інформаційної поведінки з урахуванням контексту, у якому здійснюється пошук інформації, цілей, на досягнення яких спрямовано поведінку з пошуку інформації, типу інформаційної системи, за допомогою якої проводиться пошук інформації та інших важливих змінних, що характеризують інформаційно-пошукову поведінку особистості (див.: [20–23]).

Інформаційну поведінку Вілсон характеризує як дії, до яких людина може вдаватися під час визначення власних потреб в інформації, пошуку такої інформації будь-яким способом та її використання або передачі [21, с. 1]. Така поведінка може набувати різних форм: користувач обирає звернення до різноманітних *інформаційних сервісів* (бібліотек, онлайн-сервісів тощо) або пошук за допомогою *обміну інформацією* з іншими людьми. Таким чином, всередині інформаційної системи є два системотворчі складники: «*технологія*», яка в загальному сенсі розуміється як будь-яка комбінація технік, інструментів та машин, що складають підсистему пошуку інформації, та «*посередник*», тобто людина [23].

Важливим структурним елементом моделі інформаційно-пошукової поведінки Вілсона є усвідомлення певної (а саме – інформаційної) потреби, яку відчуває користувач. Потреба в інформації – це усвідомлення того, що своїх знань недостатньо для досягнення поставленої мети [22]. Щоб задовольнити цю потребу, висуваються запити до формальних або неформальних джерел інформації чи послуг, що призводить до успіху або невдачі в пошуку відповідної інформації. У разі успіху людина використовує знайдену інформацію та може повністю або частково задовольнити усвідомлену потребу або ж, навпаки, не задовольнити її та бути змушеною повторити процес пошуку [21, с. 4]. Крім існування потреби, важливу роль у процесі пошуку інформації відіграють багато інших факторів, пов'язаних із нею: ступінь задоволення потреби, наслідки дій без наявності повного обсягу інформації, доступність інформаційних джерел та витрати на їхнє використання тощо. При цьому досить впливовими є також чинники, пов'язані з особливостями джерел інформації, сферою застосування останньої, а також базовими знаннями, натхненням та особистісними характеристиками користувачів [22].

Вілсон зазначає, що *контекстом* будь-якої потреби може виступати сама людина, або роль, якої вимагає робота чи соціальне життя людини, або робоче, соціокультурне, політико-економічне та фізичне середовище, у якому відбувається це життя чи робота [21, с. 5]. Ці ж контексти можуть створювати певні бар'єри, що перешкоджають пошуку інформації. Саме останні тези

з теорії інформаційної поведінки Вілсона є особливо значущими для нашого дослідження.

Вимушене онлайн-навчання в Україні, яке спочатку було введено у зв'язку з пандемією COVID, а потім закріпилося через повномасштабне вторгнення РФ, значно змінило підходи до освітнього процесу. За цих обставин самостійна робота студентів стала важливим складником навчання, випередивши за обсягом аудиторні заняття в синхронній формі разом із викладачем. Це призвело до змін у відносинах «студент – викладач» – замість менторства викладача і постійного контролю за тим, яку інформацію отримують студенти, на які знання перетворюється ця інформація, студенти лівову частину часу приділяють самостійній роботі. Отже, саме від якості самостійної підготовки студентів залежить ефективність навчання [24, с. 270].

У процесі підготовки до занять з певного навчального предмета важливою передумовою пошуку інформації виступає інформаційна потреба, тобто усвідомлення браку даних із певної проблеми і бажання такі дані отримати. Відтак студент починає шукати відповіді на свої запитання у різних джерелах інформації.

Зазвичай заклади вищої освіти роблять усе, щоб «технологічний» складник інформаційної системи був доступним для студентів та наповненим необхідною і якісною інформацією. Університети інтегрують у навчальний процес різні інтерактивні платформи, які створюють ефективне освітнє середовище, покликане забезпечити взаємодію між викладачами і студентами в умовах онлайн-навчання [25].

Як зазначає американський дослідник у галузі інформатики Гаррі Марчіоніні (G. Marchionini), пошук інформації, з емпіричної точки зору, не є прямолінійним актом, оскільки цей процес включає визначення проблеми, вибір джерела, формулювання запиту, виконання пошуку, перевірку результатів, здобуття необхідної інформації та її осмислення [26]. Але, на думку індійського дослідника Падмаваті Тубачі (P. Tubachi), принцип найменших зусиль передбачає, що той, хто шукає інформацію, обирає найбільш зручний спосіб для пошуку, тобто користувач буде застосовувати інструменти пошуку, які є найбільш знайомими і простими у використанні [27]. До того ж і соціологічне опитування, проведене вітчизняними дослідниками Надією Стучинською та Галиною Храпійчук щодо освітнього потенціалу соціальних мереж у підготовці певних категорій студентів, свідчить про те, що останні, готуючись до навчальних занять частіше надають перевагу інтернет-джерелам інформації [28]. Однак легка практична доступність інформаційних інтернет-ресурсів ще не означає безумовної високої продуктивності їхнього використання. Для отримання необхідного результату потрібно у великому потоці

інформації знайти потрібні канали, на яких зберігається саме потрібна, відібрати та переробити необхідний матеріал для використання його в подальшій діяльності. Тому вважаємо дуже слушною думку американської фахівчині в галузі інформаційної грамотності та інформаційно-пошукової поведінки Керол Кухтхау (С. Kuhlthau) зі співавторами: легкодоступна інформація в інтернеті змінила уявлення студентів про процес дослідження, оскільки вони очікують швидкого та легкого пошуку інформації; студенти часто зосереджені на кінцевому продукті, не виділяючи собі часу на збір та синтез інформації як частину процесу; вони рідко збирають ідеї з кількох прочитаних матеріалів, щоб сформулювати власні висновки [29].

Останнім часом серед студентів при підготовці до навчальних занять популярним стало використовувати програми із застосуванням ІІІ. Сприйняття певних програм вже стає звичним з огляду на їхні зручність і простоту в застосуванні. Однак уже зараз вчені констатують велику потенційну можливість розвитку надмірної залежності студентів від програм ІІІ, формування звички та захоплення цими програмами [30].

Незважаючи на переваги та прогресивність цифрових технологій, слід з великою обережністю та контролювано підходити до їхнього використання в навчальному процесі, оскільки легка доступність інтернету та широке його застосування можуть призвести до зниження в студентів мотивації до активної інформаційно-пошукової діяльності та позбавлення необхідності аналітичної розумової роботи [31, с. 85]. І це дійсно так, особливо в умовах онлайн-навчання. Наші спостереження останніх чотирьох років такого формату освітньої діяльності свідчать, що студенти досить часто в процесі пошуку інформації при підготовці до занять, *по-перше*, демонструють штучно обмежений діапазон вибору «пошукачів інформації», обираючи зазвичай єдиний, найбільш зручний або «звичний» ресурс; *по-друге*, використовують у своїй інформаційній поведінці моделі, пов'язані з відмовою від творчості й креативності на користь механіцизму та автоматизму, бо їм значно легше просто «вирізати», «копіювати» та «вставляти», аніж аналітично опрацьовувати значну кількість інформаційного матеріалу; *по-третє*, надають перевагу використанню методу «спроб та помилок» під час здійснення навігації в інтернеті, часто нехтуючи фаховими рекомендаціями та настановами, хоча при відповідній зовнішній мотивації, яка номінально збігається з внутрішніми потребами студента, ефект від пошуку інформації може бути значно вищим.

Пошуково-інформаційна поведінка студентів в українському освітньому середовищі має особливий контекст – відомі політичні, соціоекономічні, психологічні (ментальні) чинники, які у вже згадуваній теорії Вілсона називаються бар'єрами, суттєво можуть ускладнювати формування ефективних

її моделей. Активні бойові дії, які тривають в Україні з лютого 2022 р., звісно, самі по собі є значним бар'єром, оскільки продукують нестабільність усіх сфер суспільства, у тому числі освітньої [32]. А перебої з енергопостачанням, збої в роботі інтернету, ускладнення з підтримкою інформаційних технологій створюють технічний бар'єр на шляху формування в студентів максимально продуктивної інформаційно-пошукової моделі поведінки. Особливого значення в сучасних умовах набувають психологічні бар'єри – постійна загроза життю та здоров'ю студентів, підвищений стрес, на жаль, створюють суттєвий негативний вплив на мотивацію та здатність студентів зосереджуватися на навчанні [33].

Слід наголосити також на особистих характеристиках студентів, які можуть виступати контекстом і формувати бар'єри або створювати додаткові можливості в їхній інформаційно-пошуковій поведінці. Соціальний та освітній досвід, когнітивні здібності, відповідні навички – усі ці та багато інших індивідуальних факторів визначають успіх чи невдачу в процесі пошуку інформації [34].

Ураховуючи головні елементи моделі інформаційної поведінки Вілсона, який, нагадаємо, розглядав основні етапи її формування та реалізації в контексті інформаційної потреби, що виникає внаслідок певної ситуації, можемо запропонувати наступну технологію процесу пошуку інформації студентами для підготовки до навчальних занять в умовах вимушеної онлайн-освіти. Український студент, перебуваючи в зазначених обставинах і при цьому не маючи великого досвіду організації власної самостійної роботи, стикається зі складнощами в пошуку адекватної для себе моделі інформаційної поведінки для задоволення потреби в підготовці до занять, заповнення прогалин у знаннях з того чи іншого предмета. З одного боку, роль студента вимагає від нього старанного навчання, прояву креативності в пошуку інформації, її аналізу, відбору необхідного контенту. З іншого боку, процес пошуку може гальмувати несприятливе середовище діяльності – політична ситуація в країні, вимушена міграція, проблеми з технічним забезпеченням (відсутність або нестійкість інтернету в місці перебування, відсутність джерел інформації або технічних приладів для її пошуку тощо). При цьому додатковими дезактивувальними механізмами виступають стреси, пов'язані з військовою агресією РФ, як-то перебування поза межами рідної домівки, невизначеність майбутнього та вітальні ризики. Такий негативний контекст провокує «скорочення ланцюгу» пошуку інформації, гальмує її пошук або навіть взагалі спонукає знехтувати ним, залишаючи певні інформаційні потреби не задоволеними та змушуючи студента відмовитися від поставленої мети, тобто формує деструктивну модель інформаційно-пошукової поведінки студентів. Поширен-

ня такої моделі створює суттєві соціальні загрози для формування професійного потенціалу післявоєнної України. Отже, виявлена проблема потребує негайного фахового аналізу з боку наукової спільноти та відповідних інституцій Міністерства освіти і науки України задля розроблення та впровадження в життя дієвої системи інформаційно-пошукової освіти.

Висновки. Дослідження інформаційно-пошукової поведінки є надзвичайно важливим напрямком у вивченні проблем сучасної вищої школи. Спираючися на модель інформаційної поведінки Т. Вілсона, можна зазначити, що для студентів така поведінка – доволі складний процес, який включає в себе пошук інформації з різних каналів та джерел з подальшим її використанням задля досягнення поставлених цілей відповідно до їх рольових особливостей. Цей процес не є однолінійним. Варіанти інформаційно-пошукової поведінки можуть бути різними залежно від контексту – певної ситуації та інших чинників, які впливають на неї.

В умовах онлайн-навчання в Україні самостійна робота студентів, особливо в напрямку пошуку інформації, необхідної для підготовки до занять, має певні особливості. Вони, зокрема, пов'язані з політичною ситуацією в країні, технічними можливостями студентів в умовах, що склалися, і пов'язаними з ними механізмами, що активують та дезактивують діяльність. Усе це впливає на те, що студенти здебільшого обирають методи пошуку інформації за спрощеним або викривленим алгоритмом із використанням мінімальної кількості джерел, що в свою чергу може призвести до проблем з отриманням якісної та повної інформації. Така модель інформаційно-пошукової поведінки є за суттю деструктивною і такою, що за умов поширення може призвести до значних соціально негативних наслідків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Pidkurkova I. The problem of social selection in the system of higher education in the conditions of distance learning (through the prism of Pitrim Sorokin's theory of social mobility). *Youth in Central and Eastern Europe*. 2021. 7(11). P. 22–29. doi: 10.24917/ycee.2020.11.22-29.
2. Kundu D. K. Models of information seeking behaviour: A comparative study. *Methodology*. 2017. 7 (4). P. 393–405.
3. Savolainen R. Levels of critique in models and concepts of human information behaviour research. *Aslib Journal of Information Management*. 2021. 73. P. 772–791. doi: 10.1108/AJIM-01-2021-0028.
4. Agarwal N. K. Integrating models and integrated models: towards a unified model of information seeking behaviour. *Information Research*. 2022. 27 (1).
5. Parveaz S., Khan A. Understanding information seeking behaviour of users in academic context (A critical review of literature). *ECS Transactions*. 2022. 107. 9673.

6. Oza N. D., Patel P. Y. An Analytical study of information seeking behaviour models. *Library Philosophy and Practice* : e-journal. 2021. 6246. P. 1–11.
7. Oladunjoye M. T., Omiunu O. G., Yomi-Owojori T. O. Information behavior of students towards the use of library information resources in Universities in Oyo State, Nigeria. *Library Philosophy and Practice* : e-journal. 2018. 1834. P. 1–14.
8. Kwanya T., Nyariki P. Information seeking behaviour of private school student in Kenya. *EduLib*. 2019. 9 (1). P. 40–53. doi: 10.17509/edulib.v9i1.16575.
9. Howlader A. I., Islam M. A. Information-seeking behaviour of undergraduate students: A developing country perspective. *IFLA Journal*. 2019. 45. P. 140–156. doi: 10.1177/0340035219842312.
10. Ali A., Jan S. Information seeking behaviour in digital environment: A study of post graduate students at University of Kashmir. *Library Philosophy and Practice* : e-journal. 2020. 4537. P. 1–17.
11. Okocha F., Owolabi S. Web Information Seeking Behavior of Undergraduate Students in Kwara State Nigeria. *International Information and Library Review*. 2020. 52. P. 263–271. doi: 10.1080/10572317.2020.1729298.
12. Gyesi K. Information Seeking Behaviour of Graduate Students of the University of Professional Studies, Accra (UPSA). *Library Philosophy and Practice* (e-journal). 2020. 4155. P. 1–24.
13. Ilhaq H., Tousif K. Information seeking behavior of undergraduate students of the University of Karachi, Pakistan. *Library Philosophy and Practice* (e-journal). 2021. 5621. P. 1–17.
14. Khan A., Khan A. Information Seeking Behavior of postgraduate students in the University of Peshawar, Pakistan. *Library Philosophy and Practice* (e-journal). 2020. 4380. P. 1–17.
15. Nelson K. S., Tugwell Y. V. Information-seeking behaviour of students at a Caribbean University during the COVID-19 pandemic. *Library Management*. 2022. 43. P. 257–279. doi: 10.1108/LM-10-2021-0089.
16. Yusuf D., & Ani N. Information Needs and Seeking Behaviour of Indigent Students of Federal University Otuoke, Bayelsa State, Nigeria. *Niger Delta Journal of Library and Information Science*. 2022. 3 (1).
17. Шехавцов М. Інформаційна культура студентської молоді в нових освітніх умовах. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2018. Т. 2, вип 21. С. 195–198.
18. Ковальчук Л. В., Міхайліна Т. В. Інформаційна культура як феномен інформаційного суспільства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 38–41.
19. Прудникова О. Інформаційна культура сучасної молоді: філософська рефлексія проблемного поля. *Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2024. 2 (61). С. 67–77. doi: 10.21564/2663-5704.61.304628.
20. Wilson T. D. On user studies and information needs. *Journal of Documentation*. 1981. 37(1). P. 3–15. URL: <http://informationr.net/tdw/publ/papers/1981infneeds.html>.
21. Wilson T. D. Models in Information Behaviour Research. *Journal of Documentation*. 1999. 55 (3). P. 249–270.

22. Wilson T. D. Human information behavior. *Special Issue on Information Science Research*. 2000. 3 (2). P. 49–55.
23. Wilson T. D. Evolution in information behavior modeling: Wilson's model. *Information Research*. 2005. 10 (3). Paper 226.
24. Брюханова Н. О., Божко Н. В., Замчій С. В. Роль самостійної навчальної діяльності у формуванні компетентностей майбутніх інженерів-педагогів. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2024. Вип. 83. С. 268–283. doi: 10.26565/2074-8922-2024-83-23.
25. Особливості використання інформаційних технологій в освіті / Сіняєва О., Кречот М., Завгородній О., Сичова Т., Сичов А., Сіняєва О. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2023. Т. 11, № 7. С. 98–104. doi: 10.31110/2616-650X-vol11i7-013.
26. Marchionini G. Interfaces for end-user information seeking. *Journal of American Society of Information Science*. 1992. 43 (2). P. 156–163.
27. Tubachi P. Information seeking behavior: An overview. *Retrieved*. 2018. 2020.
28. Стучинська Н. В., Храпійчук Г. В. Освітній потенціал соціальних мереж при вивченні природничих дисциплін майбутніми фахівцями галузі охорони здоров'я. *Медицина та фармація: освітні дискурси*. 2024. Вип. 4. С. 143–149.
29. Kuhlthau C., Heinström J., & Todd R. The 'information search process' revisited: Is the model still useful? *Information Research*. 2008. 13.
30. Lavidas K., Voulgari I., Papadakis S., Athanassopoulos S., Anastasiou A., Filippidi A., Komis V., Karacapilidis N. Determinants of Humanities and Social Sciences Students' Intentions to Use Artificial Intelligence Applications for Academic Purposes. *Information*. 2024. 15. P. 314. doi.org/10.3390/info15060314.
31. Марчук А. Якість вищої освіти в надзвичайних умовах: освітні втрати й дисфункції цифровізації вищої освіти та дистанційного навчання. *Соціально-економічні відносини в цифровому суспільстві*. 2023. Т. 1 (47). С. 80–89.
32. Погрібна В., Підкуркова І. Дистанційна освіта в умовах системної кризи: нові виклики та нові можливості. *Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2023. № 3 (58). С. 171–187. doi: 10.21564/2663-5704.58.285715.
33. Левчук О. В., Левчук К. І. Цифрова стійкість: оцінка ролі інформаційних технологій у забезпеченні безперервності підготовки фахівців в кризових умовах. *Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво : наук. журн.* 2024. Вип. 54. С. 137–145.
34. Ikoja-Odongo R., Mostert J. Information seeking behaviour: a conceptual framework. *South African Journal of Libraries and Information Science*. 2006. Vol. 72 (3). P. 145–158.

REFERENCES

1. Pidkurkova, I. (2021). The problem of social selection in the system of higher education in the conditions of distance learning (through the prism of Pitrim Sorokin's theory of social mobility). *Youth in Central and Eastern Europe*, 7(11), 22–29.

2. Kundu, D. K. (2017). Models of information seeking behaviour: A comparative study. *Methodology*, 7(4), 393–405.
3. Savolainen, R. (2021). Levels of critique in models and concepts of human information behaviour research. *Aslib Journal of Information Management*, 73, 772–791.
4. Agarwal, N. K. (2022). Integrating models and integrated models: towards a unified model of information seeking behaviour. *Information Research*, 27(1).
5. Parveaz, S., Khan, A. (2022). Understanding information seeking behaviour of users in academic context (A critical review of literature). *ECS Transactions*, 107, 9673.
6. Oza, N. D., Patel, P. Y. (2021). An Analytical study of information seeking behaviour models. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*, 6246, 1–11.
7. Oladunjoye, M. T., Omiunu, O. G., Yomi-Owojori, T. O. (2018). Information behavior of students towards the use of library information resources in Universities in Oyo State, Nigeria. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*, 1834, 1–14.
8. Kwanya, T., Nyariki, P. (2019). Information seeking behaviour of private school student in Kenya. *EduLib*, 9(1), 40–53.
9. Howlader, A. I., Islam, M. A. (2019). Information-seeking behaviour of undergraduate students: A developing country perspective. *IFLA Journal*, 45, 140–156.
10. Ali, A., Jan, S. (2020). Information seeking behaviour in digital environment: A study of post graduate students at University of Kashmir. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*, 4537, 1–17.
11. Okocha, F., Owolabi, S. (2020). Web Information Seeking Behavior of Undergraduate Students in Kwara State Nigeria. *International Information and Library Review*, 52, 263–271.
12. Gyesei, K. (2020). Information Seeking Behaviour of Graduate Students of the University of Professional Studies, Accra (UPSA). *Library Philosophy and Practice (e-journal)*, 4155, 1–24.
13. Ilhaq, H., Tousif, K. (2021). Information seeking behavior of undergraduate students of the University of Karachi, Pakistan. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*, 5621, 1–17.
14. Khan, A., Khan, A. (2020). Information Seeking Behavior of postgraduate students in the University of Peshawar, Pakistan. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*, 4380, 1–17.
15. Nelson, K. S., Tugwell, Y. V. (2022). Information-seeking behaviour of students at a Caribbean University during the COVID-19 pandemic. *Library Management*, 43, 257–279.
16. Yusuf, D., Ani, N. (2022). Information Needs and Seeking Behaviour of Indigent Students of Federal University Otuoke, Bayelsa State, Nigeria. *Niger Delta Journal of Library and Information Science*, 3(1).
17. Shekhavtsov, M. (2018). Informatsiina kultura studentskoi molodi v novykh osvitykh umovakh. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current issues of humanitarian sciences*, Vol. 2, issue 21, 195–198 [in Ukrainian].
18. Kovalchuk, L. V., Mikhailina, T. V. (2023). Informatsiina kultura yak fenomen informatsiinoho suspilstva. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal – Legal Scientific Electronic Journal*, 3, 38–41 [in Ukrainian].

19. Prudnykova, O. (2024). Informatsiina kultura suchasnoi molodi: filosofska refleksii problemnoho polia. *Visnyk Natsionalnoho yurydychnoho universytetu imeni Yaroslava Mudroho. Serii: filosofii, filosofii prava, politolohii, sotsiolohii – Bulletin of the Yaroslav Mudryi National Law University. Series: philosophy, philosophy of law, political science, sociology*, 2(61), 67–77.
20. Wilson, T. D. (1981). On user studies and information needs. *Journal of Documentation*, 37(1), 3–15.
21. Wilson, T. D. (1999). Models in Information Behaviour Research. *Journal of Documentation*, 55(3), 249–270.
22. Wilson, T. D. (2000). Human information behavior. *Special Issue on Information Science Research*, 3(2), 49–55.
23. Wilson, T. D. (2005). Evolution in information behavior modeling: Wilson's model. *Information Research*, 10(3), 226.
24. Briukhanova, N. O., Bozhko, N. V., Zamchii, S. V. (2024). Rol samostiinoi navchalnoi diialnosti u formuvanni kompetentnosti maibutnykh inzheneriv-pedahohiv. *Problemy inzhenerno-pedahohichnoi osvity – Problems of engineering pedagogic education*, 83, 268–283.
25. Siniaieva, O., Krekot, M., Zavhorodnii, O., Sychova, T., Sychov, A., Syniaieva, O. (2023). Osoblyvosti vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii v osviti. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 11(7), 98–104.
26. Marchionini, G. (1992). Interfaces for end-user information seeking. *Journal of American Society of Information Science*, 43(2), 156–163.
27. Tubachi, P. (2018). Information seeking behavior: An overview. *Retrieved*, 2020.
28. Stuchynska, N. V., Khraپیichuk, H. V. (2024). Osvitnii potentsial sotsialnykh merezh pry vyvchenni pryrodnychychk dystsyplin maibutnimy fakhivtsiamy haluzi okhorony zdorovia. *Medytsyna ta farmatsiia: osviti diskursy – Medicine and pharmacy: educational discourses*, 4, 143–149.
29. Kuhlthau, C., Heinström, J., Todd, R. (2008). The 'information search process' revisited: Is the model still useful? *Information Research*, 13.
30. Lavidas, K., Voulgari, I., Papadakis, S., Athanassopoulos, S., Anastasiou, A., Filippidi, A., Komis, V., Karacapilidis, N. (2024). Determinants of Humanities and Social Sciences Students' Intentions to Use Artificial Intelligence Applications for Academic Purposes. *Information*, 15, 314.
31. Marchuk, A. (2023). Yakist vyshchoi osvity v nadzvychainykh umovakh: osviti vtraty y dysfunksii tsyfrovizatsii vyshchoi osvity ta dystantsiinoho navchannia. *Sotsialno-ekonomichni vidnosyny v tsyfrovomu suspilstvi – Socio-economic relations in the digital society*, 1(47), 80–89.
32. Pohribna, V., Pidkurkova, I. (2023). Dystantsiina osvita v umovakh systemnoi kryzy: novi vyklyky ta novi mozhlyvosti. *Visnyk Natsionalnoho yurydychnoho universytetu imeni Yaroslava Mudroho. Serii: filosofii, filosofii prava, politolohii, sotsiolohii – Bulletin of the Yaroslav Mudryi National Law University. Series: philosophy, philosophy of law, political science, sociology*, 3(58), 171–187.
33. Levchuk, O. V., Levchuk, K. I. (2024). Tsyfrova stiiikist: otsinka roli informatsiinykh tekhnolohii u zabezpechenni bezperernosti pidhotovky fakhivtsiv v kryzovykh

umovakh. *Naukovyi zhurnal «Kompiuterno-intehrovani tekhnologii: osvita, nauka, vyrobnytstvo» – Scientific journal «Computer-Integrated Technologies: Education, Science, Production»*, 54, 137–145.

34. Ikoja-Odongo, R., Mostert, J. (2006). Information seeking behaviour: a conceptual framework. *South African Journal of Libraries and Information Science*, 72(3), 145–158. doi: 10.7553/72-3-1112

Pohribna Viktoriia Leonidivna, Doctor of Sociology Sciences, Professor, Professor of the Department of International Law, Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv, Ukraine

Pidkurkova Iryna Valeriivna, PhD in Sociology, Associate Professor of the Department of International Law, Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv, Ukraine

INFORMATION AND INFORMATION SEEKING BEHAVIOR OF STUDENTS IN ONLINE LEARNING THROUGH THE PRISM OF THOMAS WILSON'S THEORY

The article outlined the main provisions of Thomas D. Wilson's theory of information behavior and information seeking, through which it is proven that in the context of online learning, the importance of information seeking as a way of organizing students' independent work becomes relevant. The influence of situational factors (environment, social roles, individual characteristics) on information search methods and information behavior is investigated. It is emphasized that in the process of preparing for classes, students usually choose the most convenient sources of information related to the latest information technologies (in particular, AI), but the lack of skills in their correct use significantly reduces the effectiveness of preparation.

Keywords: information behavior; models of information behavior; information-seeking behavior; students' information needs, online learning.

